

دین و دنیا

میکروب و ائاران - فوائد آفتاب - دفاع بدن در مقابل دشمن

هر موجود زنده ذره بینی را که با چشم عادی نتوان دید: میکروب گویند، و اقسام آن بقدری مختلف است که هیچ جامعی نمیتوان برایش پیدا کرد (مگر همین عبارت) (۱) بعضی از جنس گیاه است بعضی از جنس حیوان، بعضی برای انسان مفید است و بعضی مضر، بعضی هم بی نتیجه. خلاصه اقسام بیشماری دارد که هر يك دارای اثر مخصوصی است اما آنچه در اینجا میخواهیم گفته-گو کنیم از نظر صحتی است

در خبر اهلیجه حضرت صادق میفرماید که ما خدا را لطیف مینامیم بواسطه مخلوقات لطیفی که آفریده از پشه و ذره و چیزهایی که از آن کوچکتر است و چشم نمیتواند آنها را دریابد و همچنین عقول برای کوچکی خلق آنها از چشم و گوش و صورت و نمیتوان نور ماده آنها را از یکدیگر شناخت و نه نوزاد آنها را از دیگران - پس زمانیکه فهمیدیم کوچکی وحس و عقل و ذمیل به بقاء و فرار از مرگ و مهربانی آنها را بفروزد و دانستیم اقسام آنها که در آب دریا و هوا و زمین و آنها که در منزل ما با مایند و فهمیدیم بعضی آنها منطبق دیگری را و شناختن فرزندی و نقل طعام و آب برای او میندایم که آفریننده او لطیف است توضیح این خبر از نظر علمی محتاج بتفصیلی است که از موضوع مقاله بیرون است ولی از تذکر چند نکته در اینجا ناچاریم - اول آنکه حیوانات ذره بینی (یک سلولی) بیشتر بوسیله تقسیم زیاد میشوند (از وسط نصف شده و هر يك حیوان جدیدی میشوند) و باین جهت نور ماده و مادر و فرزند ندارند بنا براین ممکن است این خبر در نظر اول مورد اعتراض واقع شود لذا برای رفع اشتباه میگوئیم زیاد شدن این حیوانات دو طریق دیگر هم دارد یکی جوانه زدن که در گوشه از آن برجستگی پیدا میشود بتدریج بزرگ و جدا میگردد - دیگر اینکه در نتیجه نزدیکی نور ماده تولید مثل مینماید

۲- چشم و گوش و عقل و بطریق با اختلاف هر موجودی فرق میکند

که بچه و سیله میتوانیم خود را از شر میکروبهای مضره نگاهداری کنیم
 اطباء برای این کار دواها و اسبابهای بسیاری تهیه کرده اند که
 بدست آوردنش برای همه کس آسان نیست زیرا محتاج بزحمت و خرج
 است و گاهی ضررش از نفعش بیشتر است. ولی اسلام برای این کار
 يك دستور ساده و سودمندی آورده که همه جا فراوان و ارزان و محتاج
 بهیچ رنج و خرجی نیست و در عین حال دارای منافع بسیارست و آن
 آفتاب است که بهترین نابود کننده و کشنده میکروب است چنانکه
 مفرماید هر چیزیکه آفتاب بر او بتابد پاک است

بیشتر از اقسام میکروب که در مقابل سموم قویه مقاومت دارند،
 در برابر آفتاب بزودی نابود میشوند. دوام زندگی حیوانات بسته به
 غذا و هوای مساعد است ولی اینها اگر مدتها بدون غذا و در هوای
 نامساعد بمانند باز هم زنده هستند، باین طور که مایه از خود ترشح
 کرده و در نتیجه پوست سختی تشکیل میدهند و بهین حالت زندگی
 بی اثر خود را ادامه میدهند و بانتظار فصل و محیط مساعد بسر میبرند
 (مانند دانه گیاه که سالها زنده است ولی اثری از او نمودار نیست)
 بمحض اینکه محیط مساعد شد پوست آن ازین میرود و دوباره بزندی
 خود با جنب و جوش ادامه میدهد

مثلا میکروب سل در دهان مسلول بسیار است همین که بوسیله
 آب دهان بزمین رسید تولید پرده مینماید و تا مدت ده ماه زنده می
 ماند مخصوصاً در جائیکه روشنائی آن کم باشد (ولی اگر آفتاب بدان
 بتابد پس از دو ساعت اثرش بسیار خفیف و فاصله چند روز بکلی میمیرد)
 و هر گاه نمرده بوسیله گرد و غبار داخل مجری تنفس دیگری شود
 چون محیط مساعد یافته سرعت زیاد میشود و فقر دوم را مسلول مینماید
 آفتاب نه تنها نابود کننده میکروب است بلکه تقویت و تربیت کننده

هر نبات و حیوانی است - این است که وجود آفتاب را باید غنیمت شمرد و از چنین نعمت گرانبهائی باید بیش از این بهره‌مند شد که گفته‌اند هر خانه که آفتاب در او بتابد طیب بانجا خواهد آمد ولی افسوس که ما هنوز ارزش این نعمت بزرگ را ندانسته ایم این است که بازار و خانه و منزلان تاریک و از تابش آفتاب محروم است ۱.

برای نابود کردن میکروب و سیاه دیگری نیز هست که هر کسی باو دست‌رسی دارد و آن حرارت است که در صدوسی درجه هر میکروبی را میکشد اسلام در این باب هم اخبار متعددی دارد ولی بواسطه قواعد فقهی که در دست است علماء بآن عمل نمیکنند چنانکه بهمین جهت خبر آفتاب را هم تخصیص بغیر منقول میدهند

وسائلی که برای دفع دشمن در بیرون بدن بکار میرود بسیار است با همه اینها اگر کسی کوتاهی کرد و در نتیجه دشمن بمملکت بدن رسید، راه برایش باز نیست که بتواند باسانی وارد شود زیرا از اندرون ترشحات معده و امعاء کشنده اوست و از بیرون سطح جلد سد محکمی در برابر اوست و اگر از این مرحله هم گذشت در سرحد بدن

مستحفظین بسیار است (که گوی چه یا کبول سفید **Leucocyte** نام دارند) و برای پاسبانی بدن مهیا هستند همین که دشمنی رسید فوراً اطراف او را میگیرند و جنگ شروع میشود باین طور که میکروب ترشح سم می‌کند و اینها ترشح ضد سم (انٹی توکسین) و از طرفی گوی چه های سفید بوسیله باهای کاذب خود دور میکروب را گرفته و داخل بدن خود نموده و هضم مینماید اگر در این جنگ سرحدی میکروب کشته و نابود شد نزاع تمام است و اگر بواسطه قوت میکروب یا ضعف گوی چه ها میکروب غالب شد، وارد خون میشود ولی همینکه بدر بند دوم (عقدہ‌های لنفی) رسید باز جنگ شروع میشود زیرا در این

محل عدۀ زیادی از این سربازها به پاسبانی ایستاده اند در اینجا اگر سربازها غالب شدند نزاع تمام است و گرنه میکروب از این دربند نیز میگردد تا وارد مرکز (کبد) شود و در آنجا باز جنک شروع می شود. میکروب اگر در این جنک غالب شود مرکز را گرفته و در مملکت بدن حکومت میکند و تولید عفونت عمومی خون مینماید که اغلب مهلك است ولی باز هم طوری نیست که این سربازان وطن پرست راحت نشسته و غارتگری دشمن را در وطن خود تماشا کنند بلکه تا آخرین مرحله حیات جنک میان آنها باقی است (۲)، منتها تا وقتی که دشمن مرکز را نگرفته در نظم مملکت اختلالی نمودار نیست ولی هنگامیکه مرکز را گرفت انتظام بهم میخورد ولی جنک باقی است تا وقتی که در اثر غارتگری دشمن یکسره مملکت خراب شود و یا دشمن کشته و نابود گردد (تبارك الله احسن الخالقین)

این سربازان وظیفه شناس وقتی بر دشمن غالب شدند، برای جنک آزموده شده و در دفع دشمن حاضر تر میشوند بعلاوه تریاکی را که بر ضد میکروب ترشح میکنند در خون باقی مانده و موجب جلوگیری از ورود میکروب جدید میگردد و لذا بسیاری از امراض است که وقتی کسی مبتلا شد دیگر مبتلا نمیشود و یا مدتها طول میکشد تا دوباره گرفتار شود - و همین معنی اساس اختراع واکسن و سرم است که بیانش از موضوع مقاله بیرون است

(۲) نعش این حیوانات که در شبجه این جنک کشته میشوند بصورت دمل یا جراثیم دیگر در گوشت جعم میشود و پوست آن محل را بتدریج نازک و پاره کرده و بیرون میریزد و در عین حال سلولهای فعال زنده از پائین تهیه سلولهای تازه میکنند که گودی زخم را پر نمایند این حیوانات نه تنها دفع دشمن میکنند بلکه وظیفه نعش کشی نیز دارند چنانکه سلولهای فاسد شده و کلبولهای مرده را از میان بر میدارند و در نتیجه ورم هارا مرتفع میکنند